Neapolis University

HEPHAESTUS Repository **http://hephaestus.nup.ac.cy**

School of Law and Social Sciences Articles

1992-03

þÿ • ¿ ¼ ¿ ¸ µ Ã ¯ ± À µ Á ¹ Æ µ Á µ ¹ ± º ® Â

þÿ ± ½ ¬ À Ä Å ¾ · Â . — • » » · ½ ¹ º · µ ¼ À µ

þÿ Ä µ » µ Å Ä ± ¯ É ½ 3 0 Ç Á Ì ½ É ½ º ± ¹ ¿

þÿ µ ¹ ´ ¹ º Ì Ä µ Á µ Ã Á Å ¸ ¼ ¯ Ã µ ¹ Â ³ ¹ ±

þÿ ¹ ´ ¹ É Ä ¹ º - Â µ À µ ½ ´ Í Ã µ ¹ Â

Athanasopoulos, Constantinos GE.

IMPRINTA

http://hdl.handle.net/11728/7111

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

ΣΥΓΧΡΟΝΗ
Διαφήμιση
ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΕΒΔΟΜΑΔΑ 12 - 18 ΜΑΡΤΙΟΥ 1992 ΤΕΥΧΟΣ 494

ΔΕΛΤΙΑ ΤΥΠΟΥ
IMPRINTA 1992

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ 30 ΧΡΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Κ. Αθανασόπουλος: Καθηγητής Ι.Π.Α.

Φίλε Κύριε Πρόεδρε,
Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Αισθάνομαι ιδιαίτερη συγκίνηση απευθυνόμενος σήμερα σε σας, ένα τόσο εκλεκτό ακροατήριο, όπως αποδείχθηκε από τις συζητήσεις, που μεσολάβησαν. Η συγκίνησή μου επιτείνεται ακόμη από δύο λόγους. Ο πρώτος: Υπήρξα εκ των ιδρυτών του Συνδέσμου Περιφερειολόγων και χαίρω διότι αυτά που κάποτε ήταν απλά σχέδιά μας, τώρα πραγματώνονται χάρη στις εργώδεις προσπάθειες του σημερινού Δ.Σ. του Συνδέσμου, το οποίο Δ.Σ. και συγχαίρω και ευχαριστώ για την πρόσκληση.

Ο δεύτερος λόγος: Αντιλαμβάνομαι σήμερα, περισσότερο από άλλοτε, την απουσία του αείμνηστου καθηγητή Ιερώνυμου Πίντου, ιδρυτή με τον κ. Κόνσολα, ο οποίος παρίσταται εδώ, του Ινστιτούτου Περιφερειακής Ανάπτυξης της Παντείου Σχολής πρωτεργάτη της ιδέας της περιφερειακής ανάπτυξης και της αποκέντρωσης και συμπαράσταση του Συνδέσμου μας στα πρώτα του βήματα.

Επί της εισηγήσεως.

Ο αρχαίος Έλληνας, κυνικός φιλόσοφος Αντισθένης μας άφησε μια σπουδαία υπόδειξη: «Αρχή σοφίας ονομάτων επίσκεψις». Ακολουθώντας ακριβώς αυτή την αρχή, θα έχω μια ειλικρινή εξήγηση μαζί σας και σαφή, γι ανα μη σας κουράσω χωρίς λόγο και για να μην καλλιεργήσω προσδοκίες, που ίσως δεν μπορέσω να ικανποιήσω. Έτσι σας πληροφορώ ότι δεν θα ασχοληθώ στην εισήγησή μου. ελλείψει χρόνου, με τα ακόλουθα θέματα, για τα οποία έχω υλικό εγώ

και για τα οποία αν ενδιαφέρεσθε, μπορείτε να διατυπώσετε στην συνέχεια τις παρατηρήσεις και τις ερωτήσεις σας.

Έτσι λοιπόν δεν θα μιλήσω για:

— Την κατάταξη των επενδύσεων όλων των αναπτυξιακών νόμων κατά κλάδους δραστηριοτήτων.

— Χωροταξική κατανομή των επενδύσεων που εγκρίθηκαν με όλους τους αναπυτξιακούς νόμους.

— Χωροταξική κατανομή των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν ή πραγματοποιούνται με όλους τους αναπτυξιακούς νόμους.

— Χωροταξική κατανομή συνολικών εγκρίσεων πραγματοποιήσεων επενδύσεων όλων των αναπτυξιακών νόμων.

— Κατάταξη κατά προετεραιότητα των εγκρίσεων πραγματοποιήσεων κατά νομούς.

— Κατάταξη επενδύσεων στις προβληματικές περιοχές.

— Σύγκριση επενδύσεων μεταξύ των αναπτυξιακών νόμων.

— Συνταγματικές ρυθμίσεις για την οικονομική δραστηριότητα.

— Κίνητρα - αντικίνητρα στις χώρες της ΕΟΚ και στην Ελλάδα.

— Ξένο κεφάλαιο που έχει εισαχθεί στην Ελλάδα για επενδυσεις.

— Ρυθμίσεις αναπτυξιακών νόμων για απασχόληση εργατικού δυναμικού.

Θ' αναφέρω όμως εγώ στοιχεία για τις ιδιωτικές επενδύσεις που έγιναν με τους διάφορους νόμους τα τελευταία 10 χρόνια. Δεν θα σας απασχολήσω με την παρουσίαση των νομικών διατάξεων, οι οποίες καταλαμβάνουν μόνο 500 τυπωμένες σελίδες. Είναι εδώ στη διάθεσή σας, 3 τόμοι. Μου πήραν μόνο 2 χρόνια για να τους ετοιμάσω. Και καλύπτουν τη νομοθεσία από το 1893 μέχρι σήμερα. Θ' αναφέρω απλά εδώ τις πιο σημαντικές ρυθμίσεις του Ν. 1262/82. Λυπάμαι, ελλείψει χρόνου, δεν προλαβαίνω να κάνω το ίδιο, έστω και συγκριτικά για τα προηγούμενα νομοθετήματα.

Υπενθυμίζω ότι τα στοιχεία είναι εξακριβωμένα, όσα θ' αναφέρω και μας καλύπτουν σχεδόν μέχρι σήμερα. Τέλος, πέραν ενός ορίου, παρακαλώ θεωρείστε αυτή την εισήγηση πληροφοριακού χαρακτήρα και μάλιστα από τη σκοπιά ενός νομικού.

Νόμος 1262/1982. Κυριώτερα σημεία:

— Με το νόμο αυτό έχουμε μια απλούστευση των διαδικασιών για την εξέταση και έγκριση των αιτήσεων που υποβάλλονται για επενδύσεις.

— Η ελληνική επικράτεια κατανέμεται, για την παροχή κινή-

τρων, σε 4 περιοχές ανάπτυξης για τις βιομηχανικές και τουριστικές επενδύσεις:

Αναπτυγμένες περιοχές, Α και Β.

Περιοχές δυναμικής ανάπτυξης, Γ.

Και περιοχές παραμεθόριες, Δ.

Τα παρεχόμενα κίνητρα είναι:

— Επιχορήγηση, κεφαλαϊκή ενίσχυση εκ μέρους του Δημοσίου.

— Επιδότηση επιτοκίου.

— Φορολογικές εκπτώσεις.

— Αυξημένες αποσβέσεις.

Ακόμα συνιστώνται η Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή, Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές (9 τον αριθμό) και όργανα ελέγχου της προόδου των επενδυτικών έργων, με βάση τους όρους της εγκριτικής πράξης. Έδρα τους συνήθως είναι η Νομαρχία.

Οι ιδιωτικές επενδύσεις κατά νόμο, Ν.Δ. 1312/1972.

Τα ποσά που εγκρίθηκαν μ' αυτό το νομοθετικό διάταγμα είναι πολύ μεγαλύτερα απο τα αντίστοιχα των προηγουμένων νομοθετημάτων. Το σχετικό ποσοστό πραγματοποίησης είναι 18,5% του αρχικά εγκριθέντος συνολικού ποσού. Και εδώ η κλωστοϋφαντουρία κατέχει την πρώτη θέση με 3 δισ. δραχμές. Από τα γεωγραφικά διαμερίσματα το μεγαλύτερο ποσό απορρόφησε η Στερεά Ελλάδα με την Εύβοια (3 δισ.) και το μικρότερο τα νησιά του Αιγαίου (16 εκ.). Η Φθιώτιδα απορρόφησε 1 δισ., καταλαμβάνοντας την πρώτη θέση το διαμέρισμα και η Εύβοια 86 εκ. Από τα νησιά του Αιγαίου ωφελήθηκε μόνο η Δωδεκάννησος.

Δεν έγινε καμία επένδυση μ' αυτό το νομοθετικό διάταγμα σε 11 νομούς, δηλαδή στους νομούς Φωκίδας, Αττικής, Θεσσαλονίκης, Κοζάνης, Φλώρινας, Καστοριάς, Ιωαννίνων, Ζακύνθου, Κεφαλληνίας, Κυκλάδων και Λασηθίου.

Νόμος 289/1976.

Σύνολα:

Εκγριθέν ποσό 116 δισ.

Απορροφηθέν ποσό 4,5 δισ.

Μη απορροφηθέν ποσό 111 δισ.

Μεταξύ εγκρίσεων και πραγματοποιήσεων επενδύσεων το άνοιγμα είναι εξαιρετικά μεγάλο, όπως αντιλαμβάνεσθε, δεδομένου ότι τελικά μόνο ποσοστό 4% των επενδύσεων που εγκρίθηκαν πραγματοποιήθηκαν.

Στις εγκρίσεις η Βιομηχανία και η Βιοτεχνία συμμετείχαν με 82

δισ., καταλαμβάνοντας την πρώτη θέση ως κλάδος. Εντός του κλάδου την πρώτη θέση κατείχε η ομάδα των ειδών διατροφής και ποτών, δραστηριότητες που ξέρετε ότι δεν είναι ιδιαίτερα υψηλού τεχνολογικού επιπέδου.

Από τα διαμερίσματα το μεγαλύτερο ποσό απορρόφησε η Θράκη, 2 περίπου δισ., και το μικρότερο η Μακεδονία, 117 εκ. Στη Θράκη ο Νομός Ξάνθης απορρόφησε 1.940.000.000 και η Ροδόπη 234.000.000. Στη Μακεδονία ωφελήθηκε μόνο ο Νομός Κιλκίς. Παρά το γεγονός ότι το ποσό που απορροφήθηκε ήταν τελικά μικρό, πρέπει να τονισθεί ότι μ' αυτό το νόμο, τον 289, τονώθηκε η οικονομική δραστηριότητα στις παραμεθόριες περιοχές και δεν χρειάζεται βέβαια να υπογραμμίσω εγώ ιδιαίτερα τις ευνοϊκές επιπτώσεις αυτού του δεδομένου και μάλιστα και τις πολιτικές.

Νόμος 849/1978.

Σύνολα:	7.000.000.000.
Εκγριθέν ποσό	11.000.000.000.
Απορροφηθέν ποσό	8.699.000.000.
Μη απορροφηθέν ποσό	10.000.000.000.

Στο Νόμο 849 παρατηρείται το μεγαλύτερο ποσοστό πραγματοποιήσεων σε σχέση με τις εγκρίσεις, 37%. Η Βιομηχανία είναι εκείνος ο κλάδος δραστηριότητας που συμμετέχει στις εγκρίσεις με ιδιαίτερα υψηλό ποσό, 15 δισ. για 217 συνολικά εγκρίσεις. Από τα διαμερίσματα προηγείται η Πελοπόννησος με 1.836.000, πρώτη θέση, ενώ την τελευταία θέση καταλαμβάνουν τα νησιά του Ιουνίου, με μόλις 6,5 εκ. Στην Πελοπόννησο η Αχαΐα απορροφά το μεγαλύτερο ποσό, 984 εκ. και η Αργολίδα το μικρότερο, 38 εκ. Στα επτάννησα οφελείται μόνο η Κέρκυρα.

Το μεγάλο ποσοστό πραγματοποιήσεων επενδύσεων σε σχέση με τις αρχικές εγκρίσεις πρέπει να αποδοθεί στην εφαρμογή των νέων χρηματοδοτικών κινήτων (άτοκη δανειακή ενίσχυση, επιδότηση επιτοκίου), ενώ ακόμα πρέπει να υπογραμμισθεί και σημαντική χωροταξική διαφορά των επενδύσεων, μια και καλύφθηκαν συνολικά 31 νομοί. Και αυτή του νόμου η επίδραση όμως στην οικονομική ανάπτυξη δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως ιδιαίτερα πολύ σημαντική.

Νόμος 1116/81.

Σύνολα:

Εκγριθέντα κεφάλαια	26.815.000.000.
Εκγριθείσα εποχορήγηση	8.699.000.000.

Είναι γνωστό ότι ο νόμος αυτός υπήρξε κατεξοχή βραχύτατος.

Το ποσοστό πραγματοποιήσεων επενδύσεων σε σχέση με τις εγκρίσεις θα είναι γι' αυτό το νόμο το 20% περίπου. Στις εγκρίσεις τη μερίδα κυριολεκτικά του λέοντος έχει η Βιομηχανία και η Βιοτεχνία με 141 εγκρίσεις.

Σε επίπεδο διαμερισμάτων την πρώτη θέση καταλαμβάνει εδώ η Ήπειρος με ποσό 1.580.000.000 και την τελευταία Κρήτη με ποσό 254.000.000. Εντός της Ηπείρου την πρώτη θέση κατέχει ο νομός Ιωαννίνων. Στην Κρήτη η μόνη περιοχή που ωφελήθηκε ήταν ο νομός Ηρακλείου. Και αυτού του νόμου οι επενδύσεις δεν παρουσίασαν χωροταξική ομοιομορφία, ενώ τελικά οι νομοί στους οποίους έγιναν επενδύσεις, ανέρχονται σε 23.

Νόμος 1262/82, όπως συμπληρώθηκε με το Ν. 1360/83.

Σύνολα:

Ύψος επενδύσεων	44.057.000.000.
Επιχορήγηση	10.000.000.000.
Θέσεις απασχόλησης	18.152.

Και με το νόμο αυτό ευνοήθηκε η Βιομηχανία και η Βιοτεχνία, που κατέχουν την πρώτη θέση μεταξύ των διαφόρων κλάδων δραστηριότητας. 641 εγκρίσεις επί 834, ποσό 28.741.000.000. Τα είδη διατροφής καταλαμβάνουν την πρώτη θέση εντός της Βιομηχανίας με 237 εγκρίσεις επί 641. Και ακολουθούν τα προϊόντα από μη μεταλλικά ορυκτά με 76 εγκρίσεις επί 641. Στοιχεία για τη χωροταξική κατανομή των επενδύσεων δεν έχουν ανακοινωθεί μέχρι σήμερα. Πάντως η προοπτική είναι ότι θα περάσουν τα 60 δισ. για το 1983.

Μερικές διαπιστώσεις, πού συνοπτικά:

Από τα προεκτεθέντα στοιχεία διαπιστώνεται ότι οι διάφοροι νομοί της χώρας δεν ωφελήθηκαν ούτε το ίδιο, ούτε ανάλογα με τις ανάγκες τους από τις επενδύσεις που έγιναν με τους κατά καιρούς ισχύσαντες αναπτυξιακούς νόμους. Ακόμα προκύπτει ότι υπάρχουν περιοχές, στις οποίες δεν έγινε καμία επένδυση όλα αυτά τα χρόνια με όλα αυτά τα νομοθετήματα. Η δε χωροταξιακή διασπορά της Βιομηχανίας δεν βασίστηκε σε ειδικά προγράμματα.

Τη μερίδα του λέοντος, με βάση 5 νομοθετήματα, για τα οποία υπάρχουν πλήρη αναλυτικά στοιχεία, απέσπασε η Στερεά Ελλάδα με την Εύβοια, και βέβαια η περιοχή Αττικής. Αυτή η προτίμηση για την εγκατάσταση στην Αττική ή κόντά στην περιοχή της Αττικής οφείλεται στην ύπαρξη κατάλληλου και επαρκούς εργατικού δυναμικού στην περιοχή, στην ύπαρξη ικανοποιητικής αστικής υποδομής, στη γειτνίαση προς τη μεγάλη αγορά των Αθηνών, στις μεταφορές,

τα λιμάνια, τ' αεροδρόμια κ.λπ.

Βέβαια, όλα αυτά δημιουργήσανε κάποια άλλα προβλήματα, όπως δυσχέρειες στις μεταφορές, ανέβασαν στα ύψη τις τιμές γης και τα τοιαύτα.

Κάθε νομοθέτημα λειτούργησε συνήθως αυτοτελώς και σε διαφορετικό επίπεδο από τα άλλα, παρά το γεγονός ότι όλα στόχευαν κατά κανόνα στον ίδιο στόχο.

Από όλους τους κλάδους περισσότερο αξιοποίηση τις σχετικές ευνοϊκές διατάξεις, η κλωστοϋφαντουργία, με αμέσως επόμενους τους κλάδους ειδών διατροφής, ποτών, ένδυσης κ.λπ. Όλοι όμως αυτοί οι κλάδοι είναι κάθε άλλο πάρα κλάδοι ιδιαίτερα υψηλής τεχνολογίας.

Μεταξύ των διαφόρων αναπτυξιακών νόμων αλλά και των διαφόρων περιοχών, διαμερισμάτων, νομών κ.λπ., παρουσιάζεται μεγάλη διαφορά ως προς τον όγκο των επενδύσεων. Το γεγονός ότι τελικά μικρό συνήθως μέρος από τις επενδύσεις που είχαν εγκριθεί πραγματοποιούνταν κάθε φορά, πρέπει να αποδοθεί και στο ότι μεταξύ της υποβολής της αίτησης, της έγκρισης και της έναρξης πραγματοποίησης της επενδύσεως μεσολαβούσε αρκετές φορές μεγάλο χρονικό διάστημα, πράγμα που μεταφράζεται σε μεταβολή των συνθηκών κ.λπ.

Διαπιστώνεται επίσης ότι υπάρχει μια τάση για ίδρυση νέων μονάδων, παρά για επέκταση υφισταμένων. Σ' αυτό συνέβαλε σημαντικά και η ουδέτερη ουσιαστικά στάση του νομοθέτη απέναντι στο θέμα της ίδρυσης νέων ή της επέκτασης υφισταμένων μονάδων.

Ακόμη δεν πρέπει να αποσιωπηθεί ένα άλλο στοιχείο, ότι μέρος από τις προθέσεις και τις προτάσεις των ενδιαφερομένων για επενδύσεις δεν πραγματοποιήθηκαν εξαιτίας ίσως της αδυναμίας των μηχανισμών που ελέγχου και αξιολογούν και προωθούν και εγκρίνουν τις επενδύσεις, να εκτιμήσουν στη σωστή τους διάσταση τις προτάσεις για επενδύσεις που είχαν ως αντικείμενο μη παραδοσιακές δραστηριότητες ή προορίζονταν για περιοχές χωρίς βιομηχανικό παρελθόν και προϊστορία.

Τέλος, πρέπει να υπογραμμισθεί εδώ ότι τις περισσότερες φορές τα κίνητρα που θεσπίστηκαν ήταν ανεπαρκή, για να φτάσουμε στην περίοδο του Νόμου 1116 και του 1262, που καθιέρωσαν μια νέα σειρά κινήτρων κ.λπ.

Τα πλεονεκτήματα της μέχρι το 1981 πολιτικής κινήτρων για την εγκατάσταση βιομηχανικών κυρίως μονάδων στην περιφέρεια δεν θεωρήθηκαν τόσο ισχυρά ώστε να αντισταθμίσουν τα υφιστάμενα

πλεονεκτήματα εγκατάστασης στα ήδη ανεπτυγμένα βιομηχανικά κέντρα και κυρίως στην Αθήνα.

Και τελειώνω με μία ειδική σημείωση: Με βάση τις διαπιστώσεις αυτές, μπορεί κάποιος να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι στο επίπεδο νομοθέτη, ιδίως τα τελευταία χρόνια δεν έλειψε η φαντασία και η διάθεση για την ψήφιση ικανοποιητικών και αποτελεσματικών μέτρων, προς υποβοήθηση της ανάπτυξης της οικονομίας και της περιφερειακής ανάπτυξης. Στην πράξη, ο μικρός αριθμός και το μικρό ποσοστό απορρόφησης μέχρι τώρα κεφαλαίων, σε σχέση με τα κατά καιρούς εγκριθέντα, υποδηλοί όχι ιδιαίτερα επιτυχή σχεδιασμό επενδυτικών προγραμμάτων. Το τελευταίο, συνδυαζόμενο και με την απροθυμία μερικές φορές του τραπεζικού συστήματος να υποστηρίξει την ιδιωτική πρωτοβουλία, κάθε άλλο παρά συνέβαλε στην πραγματοποίηση των οραματισμών του νομοθέτη.

Μία ενιαία και ρωμαλέα επενδυτική πολιτική, σωστή χωροταξική κατανομή των επενδύσεων και προσανατολισμός του σε γεωγραφικές περιοχές με λιγότερο ανεπτυγμένη βιομηχανία, αναπροσανατολισμός των επενδύσεων σε τομείς που δεν καλύφτηκαν επαρκώς στο παρελθόν, μακροχρόνιος σχεδιασμός, δημιουργία οικονομικής, διοικητικής και κοινωνικής υποδομής στις υπό ανάπτυξη περιοχές, συμμετοχή του Δημοσίου στη δαπάνη των επενδύσεων, καθιέρωση ορισμένων αντικινήτρων κατά περιοχές ή κλάδους δραστηριοτήτων και θεσμικές μεταβολές, όπως περαιτέρω αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και δραστηριοτήτων και άλλα, μπορεί να υποστηριχθεί ότι είναι σήμερα τα ενδεικνυόμενα μέτρα αλλά και οι προϋποθέσεις μαζί με όσα διακηρύχθηκαν στις προγραμματικές δηλώσεις της σημερινής Κυβέρνησης και τα προκαταρκτικά του πενταετούς προγράμματος, για την αναζωογόνηση της επαρχίας, την περιφερειακή ανάπτυξη και την αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων στην Ελλάδα.

Το εγχείρημα βεβαίως γνωρίζετε ότι δεν είναι καθόλου ευχερές. Αλλά, όπως τόνισαν με έμφαση οι σοφοί αρχαίοι μας πρόγονοι, κατά κανόνα ο τολμών νικά, και για τους απαισιόδοξους, αν όχι κατά κράτος, τουλάχιστον στα σημεία.

Ευχαριστώ θερμά για το ενδιαφέρον με το οποίο παρακολουθήσατε την ανακοίνωση.